

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εν τῇ ἀρχῇ ἡμερῶν
ὡς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλῶσσα ἔχει τοὺς φου-
ρικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η . * ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 31 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1910 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 377

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Γ. Δ. "Όλο κ' εμπρός. ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ. Γιά 'Ωδεία και γιά τ' 'Ωδείο.
- ΚΑΠΙΟΣ. Ζήτημα τιμής.
- ΛΟΥΚΙΑ ΤΑΚΗ ΛΙΑΔΙΟΥ. Γράμματα από τὸ χωριό μου (Οἱ Καροτσέρηδες—'Ο Ζητιάνος).
- ΛΙΑΔΙΚΑ ΜΠΕΤΣΙΚΑ. Δυὸ τετράστιχα.
- ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. 'Η μέννα τοῦ Καμπύση.
- ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπασμένες ψυχές (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΖΗΤΗΜΑ ΤΙΜΗΣ

Στίγμα ἀληθινὸ τῆς τελευταίας ὑπουργίας τοῦ Στάη—ποῦ νὰ εἶναι, τί νὰ κάνει, ἀλήθεια;—ἀποτελεῖ τὸ περίφημο ἐκείνο Β. Διάταγμα περὶ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου ποῦ ἀνάμεσα σὲ πολλὰ ἄλλα μιά τελευταία διάταξή του κόβει τὸ κεφάλι κάθε δασκάλου ὅστις (ἀκούστε και φρέστε) «ἐξωτεικεύει ὁπωσδήποτε ἰάσιν κατὰ τῆς εἰς τοὺς διδασκάλους και τὰ σχολεῖα προσυδιαζούσης(!!!) Ἑλληνικῆς γλώσσας» κι ὄξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ἐννοεῖται.

Πὼς τὸ χῶρεσε τὸ μυαλό του τέτοιο ἐξάμβλωμα, δὲν παραξενεύομαστε μεις ποὺ ξέρουμε καλά πὼς ὁ Ὑπουργὸς ποὺ ζήτησε λαθροχειρικὰ μιά φορά νὰ πάψη γιά πρόστυχους προσωπικούς λόγους τὸ Δεσπότη τῆς ἐπαρχίας του Καθαθᾶ, ζήτησε και μὲ τὴ σκόπιμη αὐτὴ μεταρρύθμιση νὰ τοῦ λυθοῦνε τᾶνομα χέρια του γιά νὰ μπορέση ὁ ἐρίφης νὰ ἐνεργήσῃ ἀληθινὰς προγραφὰς γι' ἀνθρώπους ποὺ ἀληθινὰ τιμοῦνε τὸ κλάδο τὸ δασκαλικό.

Γιά τὸ διάταγμα αὐτὸ—μνημεῖο στενοκεφαλιᾶς—ἕνας ἐκτακτὸς συνεργάτης μας ἔγραψε τίς προάλλες πὼς οὔτε τὸ Σύνταγμα μὰ οὔτε κ' ἡ κοινότερη λογικὴ ἐπιτρέπουνε τέτοιους νόμους σήμερα στὸν αἰῶνα τοῦ πολιτισμοῦ και τῆς λευτεριάς και πὼς πρέπει νάναί κανεῖς πολὺ ἀνόητος γιά νὰ νομίζῃ πὼς μὲ τέτοια βάρβαρα μέσα μπορεῖ νὰ πνίξῃ τὸν ἅγιο σπόρο τῆς Ἀλήθειας.

Και θέλαμε τώρα νὰ ρωτήσουμε τὸν καινούριο μας ὑπουργὸ τῆς Παιδείας, τὸν τιμημένο και φωτισμένο Παναγιωτόπουλο ποὺ τόσες και τόσες φορές μέσα στίς ἄγριες θαλασσοφουρτοῦνες τῆς Βουλῆς ἔλαμψε σάν ἀστὲρι παρήγορο, τί σκέπτεται; Δὲ νομίζει πὼς εἶναι ἀναχρονισμός, πὼς εἶναι ντροπὴ νὰ βρῖσκειται ἀκόμα στὴ ζωὴ ἡ βάρβαρη αὐτὴ διάταξη και πὼς

εἶναι ζήτημα τιμῆς γιά τὸ ὑπουργεῖο του νὰ καθαριστῇ τὸ ταχύτερο ἀπὸ τὸ ἄγος αὐτό, ρίχνοντας στὸν τενεκὲ τῶν σκουπιδιῶν τὸ διάταγμα ἐκεῖνο τὸ προσωπικὸ, τὸ χυδαῖο, τὸ ἀνελεύθερο, τὸ ἀκαλλίστητο ἀκόμα ἂ θέλετε; Ἄς κανονιστῇ ἐπὶ τέλους πὼς ἡ διάταξη ἐκείνη μιλάει μόνο γιά τὴ γλῶσσα τοῦ σχολεῖοῦ,

μέσα στὸ σχολεῖο, και πὼς ὄξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο κάθε δάσκαλος εἶναι λεύτερος νὰ μιλάῃ και νὰ γράφῃ ὅπως τοῦ ἀρέσει.

Ἄπὸ ἕναν Παναγιωτόπουλο τὸ περιμένουμε σίγουρα αὐτό.

ΚΑΠΙΟΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ Κ' ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΜΟΥ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

ΓΙΑ ΩΔΕΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ Τ' ΩΔΕΙΟ

«Es ist nicht zu leugnen, dass unsere grossen Meister nicht aus Musikschulen hervorgegangen sind—aber das beweist noch nicht, dass Musikschulen nicht nöthig seien und nicht grossen nutzen der kunst gebracht haben. — Der Hauptzuerk der Musikschule war immer und muss es auch sein den Durchschuitt gut geschulter Musiker zu vermehren. Die immense Verbeitung der Musikkunst macht also die Musikschule erforderlich, ja unentbehrlich».

(Anton Rubinstein, die Musik und ihre Meister)
Leipzig, Bartholf Seuff, 1892

Μὲ τὸ ἀνθίσμα τῆς ἑπερας και τῆς τέχνης τῆς «Καλιφθίας» στὴν Ἰταλία, μὰς πρωτοπαρουσιάζονται τὰ κονσερβατόρια μὲ κύριο σκοπὸ τους τὴν καλλιέργεια και μόρφωση τῆς ὀδικῆς τέχνης.¹⁾

Ἄ δὲ γελιέμαι, τ' ὄνομά τους (ἀπὸ τὸ conservare=διατηρεῖν) μὰς θυμίζει πὼς στὴν ἀρχὴ εἶτανε, ἀπάνω κάτω, κάπια σὰ μουσικὰ ὄρφανοτροφεῖα ἢ πανσιόνες. Ὁ Βάγνερ²⁾ μὰς δίνει μιάν ἄλλη ἐξηγήση: πὼς τὸ κονσερβατόριο βγήκε ἀπὸ τὸ conservare, μὲ τὴ σημασία τῆς διατήρησης τῆς κλασσικῆς ἐθνικῆς παραδόσης στὴν ἐχτέλεση.

Δὲν ξέρω ποῦ εἶναι τὸ σωστό ἔμως τὸ βέβαιον εἶναι: πὼς ἀπὸ τὸ εἶτανε ὁ σκοπὸς τῶν Ὁδείων τῆς

Ἰταλίας ἡ διατήρηση και μετάδοση τοῦ κλασσικοῦ ὄρφου στὴν ὀδικὴ ἐχτέλεση, κατὰ πὼς τὸ μορφώσανε τὰ μεγάλα Ἰταλικά θέατρα και προπάντων ἡ Σάλα.

Ἦ ἄλλα λόγια ἡ μόρφωση τραγουδιστῶν ἐκινῶνε ν' ἀποδώσουνε τοὺς μεγάλους Ἰταλοὺς συνθέτες σύμφωνα μὲ τὴν παράδοση και τὸ ὄρφος τῆς Ἰταλικῆς σχολῆς και τὸ μουσικὸ ἀίστημα τοῦ Ἰταλικοῦ λαοῦ.

Ἄπὸ ἀπὸ τὰ ποὺ εἶπαμε, εἶναι φανερό πὼς γιά νὰ μορφωθοῦνε ἀπὸ τὰ Ὁδεῖα, ἔπρεπε νὰ προῦπάξουνε κ' Ἰταλικὴ ἐθνικὴ μουσικὴ κ' Ἰταλικὴ ἐθνικὴ ἐχτέλεση. Ἐνα μουσικοσκολεῖο μπορεῖ νὰ προστατέψῃ και νὰ διατηρήσῃ (σάν ὑπάρχη) τὴν ἐθνικὴ μουσικὴ κ' ἐχτέλεση, ἔμως νὰ τίς δημιουργήσῃ, ἀπὸ ποτέ δὲν ἐστάθηκε. Τὴν ἐθνικὴ μουσικὴ τὴ δημιουργήσανε και δημιουργοῦνε ἀπὸ τὸ Λουλι και τὸ Ραμὸ Ἰσαμε τὸ Γκλίνκα και τὸ Γκριγὸ μπουσικὸς μεγαλοφυῆς και μόνο ἀπτεῖς.

Τὰ ἴδια βλέπουμε και στὸ Παρίσι. Τὸ ἐκεῖ Ὁδεῖο ἔπαιξε και παίζει ἀρκετὰ σημαντικό ρόλο στὴ μουσικὴ κίνηση, ἀπὸ ἔμως ἡ Γαλλικὴ σχολὴ εἶχε ἀνοίξει πιά τὰ φτερά τῆς κ' εἶχε διαπλαστῆ και κάποιον ἐθνικὸ ὄρφος στὴν ἐχτέλεση. Κι ὄχι μόνο τ' Ὁδεῖο τοῦ Παρισιοῦ δὲ δημιούργησε τὴ Γαλλικὴ σχολὴ, μὰ οὔτε και στὸ ξετόλιμά τῆς σπουδαῖο ρόλο δὲν μπόρεσε νὰ παίξῃ, ἂν και οἱ περισσότεροι Γάλλοι συνθέτες χρηματίσανε μαθητὰδες και καθηγητὲς τοῦ Ὁδείου: ἀπέδειξε ὁ Μπερλιόζ ποὺ ἔχοντας καθηγητὴ του τὸν ὑπερσυντηρητικὸ Λεζνὲρ και γιά διεφθοντῆ τὸν κλασσικὸ Χερουμπίν, ἀναστάτωσε τὴ Γαλλικὴ ἐθνικὴ μουσικὴ, ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ ρομαντικὴ σχολὴ, τὸ Σαιξπηρο και τὸ Γκαίτε, τὸ Μπετχόβεν και τὸ Βέμπερ, Γάλλος ἔμως μ' ὄλες ἀπτεῖς τίς διαφορότροπες ἐπιρροὲς ποὺ ἔδωκε καινούριο δρόμο και στὴν παγκόσμια μουσικὴ μὲ τὴν τολμηρότατη ὀρηχτηρικὴ του τέχνη, ξένη ὡς τότε στὴ Γαλλικὴ μουσικῇ.³⁾

1) Ἄπὸ τὰ πιδὸ περίφημα σταθῆκανε τῆς Νάπολης και τοῦ Μιλάνου.
2) Bericht über eine in München zu errichtende Musikschule.
(R. Wagner, Gesammelte Schriften und Dichtungen, VIII Band).

3) H. Berlioz. Memoires comprenant les Voyages en Italie, en Allemagne, en Russie et en Angleterre